

Na de crisis

Wat de Zakenvrouw van het Jaar na de crisis gaat doen? Dat weet Meiny Prins al. Dan gaat haar robot aan het werk, in de kassen. Daarmee maakt ze een einde aan het eeuwige tekort aan arbeidskrachten in de tuinbouw. En wie er nu werkt, krijgt beter en interessanter werk als operator. Ja, haar familiebedrijf gaat de storm zeker doorkomen. "Omdat wij duurzame producten leveren die juist bijdragen aan een beter rendement. Dat is onze redding. We hebben ook kleinere producten. We zijn niet afhankelijk van alleen maar grote projecten."

✦ TEKST HETTY NIETSCH ✦ FOTOGRAFIE CHRIS DE BODE

'Een halve eeuw slimme innovatie' staat er op de voorgevel van Priva. En binnen, in de hal van het compleet CO₂-neutrale pand, wordt gemeld dat algemeen directeur Meiny Prins tot Zakenvrouw van het Jaar 2009 is uitgeroepen. 'Meiny Topvrouw', juicht het banier. Vader Prins was de pionier van de familie. Met de introductie van de 'plofkachel', waarmee telers hun kassen konden verwarmen, legde hij de basis voor de onderneming die nu wereldmarktleider is in klimaatbeheersingsproducten. De oliëkachels dankten hun naam aan de plof bij het ontsteken. Dat het vooral de extra CO₂ in de kassen was waarop de slakroppen zo lekker hard groeiden, dat werd pas veel later bekend. Er waren wel meer verrassingen in het leven van deze Westlandse ondernemer. Toen zijn dochter Meiny eerst naar de pedagogische academie ging en vervolgens naar de Kunstacademie, had hij niet kunnen bedenken dat juist zij ooit aan de top van de onderneming zou komen te staan. De topvrouw: "Nee, hij heeft me nooit onder druk gezet, hij heeft me heel rustig mijn ontwikkeling laten doormaken." Priva – in 1959 klein begonnen in De Lier – verkoopt al vijftig jaar duurzame oplossingen voor klimaatbeheersing, vooral voor de tuin-

bouw. Ook is de onderneming betrokken bij duurzame viskweek waarbij hergebruik van water en energie en diervriendelijk kweken centraal staan. Dat de grondlegger van Priva zich in de jaren negentig al bewust was van de verantwoordelijkheden die horen bij het ondernemerschap, bleek wel uit de 'concernfilosofie' die hij in de jaren negentig schreef. Meiny Prins, algemeen directeur: "Zijn belangrijkste boodschap voor later was: heb respect voor de mens en bedenkt dat winst maken wel een basis is voor continuïteit, maar geen doel op zich mag zijn. Had men zich in deze tijd aan die les gehouden, dan hadden we helemaal geen crisis gehad." Ja, vader leeft nog. Samen met zijn vrouw was hij erbij toen zijn dochter werd uitgeroepen tot Zakenvrouw van het Jaar 2009. Voor zijn dochter was het belangrijk dat zij de familieonderneming van deze pionier kon voortzetten. "Ik wilde het gedachtegoed van het familiebedrijf heel graag continueren en uitbouwen. Het leek me belangrijk om innovatiekracht een extra stimulant te geven, om kennis te mobiliseren en om te kijken hoe je een constante lijn kunt brengen in de groei van de medewerkers."

Voordat ze naar Priva kwam, had ze er al een carrière opzitten die weinig tot niets met tuinbouw van doen had. De eerste drie jaar van die loopbaan stond ze voor de klas, vervolgens ging ze studeren aan de Academie voor Beeldende Kunsten en daarna was ze oprichter en directeur van ontwerp- en communicatiebureau De Stal. En weer later studeerde ze bedrijfskunde in Rotterdam. Hoe raakte de 'juffrouw voor de klas' geïnteresseerd in techniek? "We zijn een technologiegedreven bedrijf en techniek is geweldig, spannend, een bron van inspiratie. Oplossingen bedenken: hoe het beter, goedkoper, anders kan, het houdt nooit op. De mensen die voor je werken, moeten zich uitgedaagd voelen. In dat proces, heb ik geleerd, is het heel belangrijk dat wij op zoek gaan naar hun competenties en vaardigheden. In plaats van steeds op zoek te gaan naar nieuwe medewerkers, is het veel beter om de eigen medewerkers te inspireren en te laten groeien. Als ze zelf iets bedenken, zijn ze veel meer betrokken om ermee aan de slag te gaan. Dan is er draagvlak." Prins: "Hoe gaat dat? Iemand komt bij me en zegt: ik wil hogerop en manager worden. Ik vond dat lastig want dan was ik een goeie tech- ➤

De winnares is gespecialiseerd in klimaatbeheersing: "Uit een rapport van TNO is gebleken dat iedere dag meer dan twintigduizend leerlingen en tweeduizend leraren ziek zijn door de lucht op scholen. In gevangnissen is het beter toeven."

Biography

MEINY PRINS

Geboren

Delft, 1962

Studie

1980 Pedagogische Academie
1988 Academie van Beeldende Kunsten
2000 Erasmus Universiteit, Bedrijfskunde

Werkervaring

Leerkracht aardrijkskunde en Nederlands aan de mavo.
Directeur/eigenaar van ontwerp- en communicatiebureau De Stal / Proforma
2004 – 2007 Directeur Priva
2007 – heden Algemeen directeur Priva

Nevenactiviteiten

Taskforce Technisch Onderwijs Arbeidsmarkt
Taskforce Greenport 2040
Bestuur Kas als Energiebron
Bestuur Werkgroep Imago Westland
Thanet Earth, Engeland
Ecofutura, viskweek
Prigrow Tomation, robotisering
Het Nieuwe Water, kas en woonwijk

Partner

Getrouwd, twee kinderen

nische man armer, en een manager rijker. Dat moest dus veranderen. In overleg met allerlei partijen hebben we daar een ander proces voor bedacht. Er is een nieuw soort organisatie ontstaan met een hele andere salarisopbouw waarbinnen iedereen eenzelfde carrièrepad kan doorlopen. Vanuit het idee: als je nu een echte senior wordt, dan ben je gelijkwaardig aan iemand die een managementfunctie heeft. Mensen kunnen dus groeien zonder dat ze manager worden en hun kennis blijft behouden. Hier is het nu zo geregeld dat je geen manager hoeft te worden om hogerop te komen.”

Het is dus belangrijk dat u de mensen in huis tevreden houdt?

“Ja, betrokken. Dat je de know how binnenhoudt en deelt. Het is niet handig als één persoon heel veel kennis heeft en die voor zichzelf houdt. Als die dan weg is, ben je die kennis kwijt. En in deze constructie deel je de kennis met elkaar. Dat is een goede dynamiek.”

Lag het in de lijn dat u het bedrijf ging overnemen?

“Nee, helemaal niet. Het was een verrassing. Ik werd niet zo opgevoed van: ‘Jij moet later...’ Een mens heeft tijd nodig om zichzelf te ontwikkelen. Al die ervaringen hebben mij gemaakt tot wie ik ben. Dat ik voor de klas heb gestaan, betekent dat ik een passie heb. De kunstacademie bracht creativiteit en de studie bedrijfskunde gaf inzichten in allerlei soorten theorieën in hoe je organisaties kunt inrichten. Het zijn goede combinaties.”

Wat was het eerste grote project na uw aantreden waarop u nu nog steeds trots bent?

“Ik begon bij ‘strategie en new business’. Dat was mijn terrein en het was nieuw, het bestond nog niet. Die ontwikkeling was ook hard nodig, Priva moest een nieuwe richting op. In die hoedanigheid ben ik zeer betrokken bij Tomation. Dat is de eerste robot in de wereld die in een onvoorspelbare omgeving zijn werk kan doen. Onvoorspelbaar omdat gewassen van positie

“Dat ik voor de klas heb gestaan, betekent dat ik een passie heb”

veranderen. De robot moet zich steeds heroriënteren. Met die ontwikkeling zijn we hier nu een jaar of zes bezig. Het begint wat te worden en we werken toe naar het grote moment als op de Floriade van 2012 deze ontwikkeling gepresenteerd wordt.”

Maar wat is er nu duurzaam aan die robot?

“Duurzaam voor de bedrijfsvoering van kwekers zelf. Zij hebben de grootste moeite om continuïteit in het arbeidsproces te laten bestaan. Het is heel moeilijk om mensen te vinden die dat werk nog willen doen. En als die robot er is, wordt het veel makkelijker om mensen te vinden die straks operator van die robot willen zijn. Die hoeven dus niet meer dat vervelende, zware werk te doen – zij kunnen een opleiding krijgen om de robot te bedienen, te onderhouden, storingen te verhelpen. Voor de kweker is de continuïteit goed, de werknemer krijgt een kans zich technisch te ontwikkelen. Voor het robotproject hebben tachtig kwekers geld ingelegd en zijn ze een inkoopverplichting aangegaan. Juist omdat het project zo breed gedragen wordt, is de bank bereid om er in te investeren. In je eentje zou je zoiets niet kunnen opstarten. Je moet het samen doen, anders komt het niet van de grond.”

We spreken elkaar in de Priva Campus, het visitekaartje van de onderneming. In dit volledig CO₂-neutrale pand komen professionals uit allerlei disciplines bij elkaar om te leren en ervaring uit te wisselen. Prins: “Voel je hoe het hier voelt? Het voelt lekker. Daar hebben wij voor gezorgd, daar is over nagedacht. Dit gebouw is super duurzaam. We hebben geen gasaansluiting. Er is veel hout. We kunnen koelen in de zomer zonder airco. De warmte van de zomer slaan we op voor de winter en andersom ontstaat er ook weer koude om mee te koelen in de zomer.”

Waarom vindt u dit belangrijk?

“Ik denk dat mensen die werken in een prettig klimaat alleen dan echt productief kunnen

Meiny Prins: “De overheid heft belasting op warmtepompjes en warmtemeters, die het energiegebruik omlaag kunnen brengen. Om dat te doen moet de gebruiker extra betalen, dus wat is dan het voordeel?”

zijn. Misschien is het typisch vrouwelijk, dat je wilt dat alles klopt. Dat mensen zich happy voelen. Ik zoek niet zozeer de confrontatie, ik ben meer van het stimuleren, het samendoen.”

Tikkeltje zweverig, die wereld van de duurzaamheid?

“Nee, zeker niet. Bij Priva is duurzaamheid ons bestaansrecht. We verdienen er ons geld mee, dus het is helemaal niet zweverig. Er is een algemeen belang, een urgentie, dat is toch wel duidelijk? Alles heeft met gedrag te maken. Wij kunnen pakketten voor het monitoren van energiegebruik leveren, waarmee in een kantoorgebouw voor 20 tot 30 procent energie bespaard kan worden. Wat dat scheelt, enorm! Een ander klein voorbeeld: aan- en uitknoppen van apparatuur. Wat niet wordt gebruikt, gaat automatisch uit. Dat levert zo verschrikkelijk veel op: gelijk aan een halve kolencentrale als we het allemaal zo zouden doen. Dus duurzaamheid gaat niet alleen over de lange termijn, het gaat ook over vandaag: we kunnen het gebruik van grondstoffen, van fossiele energie, uitstellen. We kunnen tijd kopen. En die tijd hebben we hard nodig.”

Dat klinkt simpel, waarom doen we dat dan niet?

“Tja, dan spelen er belangen mee. Nederland wil graag overal belasting op heffen. Voor de overheid is dat een belangrijke inkomstenbron, dus heft die overheid ook belasting op warmtepompjes en warmtemeters. De gebruiker wordt niet beloond, de gebruiker moet extra betalen, dus wat is dan het voordeel?”

Een overheid die zelf ook graag hoog over duurzaamheid opgeeft?

“Het is goed dat de overheid het erover heeft. Maar de acties zouden beter moeten zijn. Als je kijkt naar de doelstellingen die de overheid heeft: 20 procent CO₂-reductie in 2020 en 20 procent algehele energiebesparing, dan klinkt het de burger vreemd in de oren als diezelfde overheid kolencentrales op de Maasvlakte wil toestaan. Centrales die op hun beurt weer goed zijn voor de uitstoot van twee miljoen auto’s

per jaar. Als ik hier in ons bedrijf zo’n verhaal zou houden, dan zouden ze zeggen: hoe zit dat met het langetermijnperspectief? De overheid kijkt veel meer naar de korte termijn, omdat beslissingen ook afhankelijk zijn van de wisselende kabinetten die er zitten.”

Kunt u als zakenvrouw van het jaar uw eigen voetstappen achterlaten?

“Ja, ik heb me voorgenomen om voor een paar thema’s echt aandacht te vragen. Zoals voor de luchtkwaliteit op scholen. Uit een rapport van TNO is gebleken dat iedere dag meer dan twintigduizend leerlingen en tweeduizend leraren ziek zijn door de lucht op scholen. In gevangenissen is het beter toeven. Dus dat wordt serieus een pilot waar de leerlingen zelf heel bewust bij betrokken zullen worden. Ze gaan zelf CO₂ meten. En het energieverbruik, om hen bewust te maken. “Verder willen we internationaal aan educatie en opleiding doen, met name in China. We willen de kwekers daar leren hoe ze op een klein stukje grond meer kunnen produceren met minder gebruik van water. Water is het thema, de komende jaren. Water wordt onderschat. En dan gaat het vooral om de problemen die we ermee krijgen. We hebben het thema ‘energie’ wel in het vizier, daar wordt behoorlijk wat in geïnvesteerd. Maar als je het hebt over duurzaamheid dan is water net zo’n groot issue. Als we daar geen actie op ondernemen, hebben we in 2040 grote problemen. Wat wij in de kassen doen, dat is een optimale recirculatie van water, dat is heel high tech. Maar wat de doorsnee consument verspilt aan water, dat is verschrikkelijk. In China willen we met de kleine boeren allerlei zaken uitproberen en dat is voor hen ook belangrijk, want daar zijn veel monden te voeden.”

Wat optimistisch, dat het met de energie wel goed komt...

“Ja, tussen 2020 en 2040 komen er doorbraken, met name op het terrein van de zonne-energie. Daar heb ik goede hoop op. Zonne-energie is nu exclusief, maar het wordt betaalbaar. En het

rendement van zonnecellen gaat enorm omhoog.”

Wat betekent die crisis voor jullie?

“Het is geen zegen, zoals sommigen zeggen. Het probleem is: de moeilijkheden zijn begonnen in de financiële sector en daardoor is het vertrouwen weg. Maar die financiële sector is wel de smeerolie die het bedrijfsleven draaien moet houden. De kranten schrijven dat we juist nu moeten innoveren en investeren, maar als de bank geen geld meer geeft om dat te doen, dan houdt het gewoon op. Mijn zorg is dat de schade heel groot zal zijn. Vooral nu je kerngezonde bedrijven ziet omvallen.”

Is het binnen uw eigen bedrijf zorgelijk?

“De agro-markten hebben het heel moeilijk. Een kweker is afhankelijk van daghandel. Hij levert een vers product. Zo’n kweker is heel gemakkelijk uit te spelen. De druk om je vers product kwijt te raken in de markt is natuurlijk groot. Als iedereen onder de kostprijs gaat produceren, dan wordt er niet meer geïnvesteerd.”

Maar wat Priva betreft...

“Wij gaan er wel doorheen komen. Omdat wij producten leveren die juist bijdragen aan een beter rendement. Dat is onze redding. We hebben ook kleinere producten. We zijn niet afhankelijk van alleen maar grote projecten alleen. Producten die helpen kosten te besparen op energie. We zijn bovendien een familiebedrijf, niet leeggezogen door aandeelhouders of agressieve hedgefonds. Je ziet dat het, ook in tijden van crisis, loont om met duurzaamheid bezig te zijn.”

Heeft u dat verrast?

“Nee, je ziet nu dat de noodzaak groter is. Eigenlijk is het logisch dat elke ondernemer bezig is met zijn rendement.” ■